

Sygn. akt III U 997/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2014 r. w Przemysłu

na rozprawie

sprawy W. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania W. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 31 lipca 2014 r. **nr** (...)

I. **o d r z u c a** odwołanie w zakresie zwiększenia rolnego za okres opłacania składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 19 marca 1996 r.,

II. **z m i e n i a** w części zaskarżoną decyzję w ten sposób, że uwzględnia wnioskodawcy W. B. okres pracy w (...) Organizacji (...) od dnia 4 maja 1948 r. do dnia 4 września 1948 r., począwszy od dnia 21 sierpnia 2012 r.

Sygn. akt III U 997/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 grudnia 2014 r.

Decyzją z dnia 31 lipca 2013 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.odmówił wnioskodawcy W. B.przeliczenia emerytury poprzez uwzględnienie okresów pracy w organizacji (...).

Jako podstawę prawną powołano przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.).

W uzasadnieniu zaś wskazano, że już w decyzji z dnia 21 września 2012 r. organ rentowy nie uznał za udowodnioną pracy w organizacji (...) w okresie od 4 maja 1948 r. do 4 września 1948 r. na podstawie zeznań świadków. Obecnie wnioskodawca nie przedstawił żadnych nowych dokumentów, które umożliwiłyby ponowną ocenę dowodów. Ponadto podano, że decyzją z dnia 16 marca 2006 r. do pobieranej emerytury doliczono wnioskodawcy okres opłacania składek na (...) od dnia 1 lipca 1977 r. do 19 marca 1996 r.

Wnioskodawca W. B. w dniu 22 sierpnia 2014 r. złożył odwołanie od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę i ustalenie prawidłowej wysokości emerytury z uwzględnieniem zarówno dodatkowego okresu pracy w ramach organizacji (...) jak i składek opłacanych na ubezpieczenie społeczne rolników.

W uzasadnieniu podał, że od kilku lat domaga się prawidłowego ustalenia wysokości emerytury. Organ rentowy jednak konsekwentnie odmawia mu uwzględnienia większego stażu pracy, jak i faktu opłacania przez 15 lat składek rolniczych. Ignorowane są jego kolejne wnioski o przesłuchanie świadków i dowody na poparcie zasadności wniosku o przeliczenie emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

W pierwszej kolejności wskazano, że okres pracy w ramach organizacji (...) w żaden sposób nie został przez wnioskodawcę udowodniony jako okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W szczególności w sprawie nie pojawiły się żadne nowe dowody w stosunku do decyzji, która została wydana w dniu 21 września 2012 r. Powołani przez wnioskodawcę świadkowie są mało wiarygodni, gdyż nie pracowali razem z nim.

W rezultacie obecny wniosek nie odpowiada wymogom z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca W. B., urodzony dnia (...), po raz pierwszy w dniu 26 lutego 1996 r. złożył wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 22 marca 1996 r. organ rentowy przyznał mu prawo do tego świadczenia, począwszy od dnia 1 listopada 1995 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury obliczono na 48,72%. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił: 19 lat i 4 miesiące okresów składkowych oraz 5 lat i 7 miesięcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Równocześnie obliczając wysokość świadczenia ustalono emeryturę z tytułu zatrudnienia oraz część składkową świadczenia rolnego przysługującego za okres pracy w gospodarstwie rolnym – 18 lat, 8 miesięcy i 13 dni. Ostatecznie wyliczoną emeryturę podwyższono do kwoty najniższej emerytury.

W dniu 3 marca 2006 r. wnioskodawca przedłożył Zaświadczenie KRUS nr (...) na potwierdzenie, że podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w okresie:

- od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1990 r. oraz

- od 1 stycznia 1991 r. do 19 marca 1996 r. płacąc z tego tytułu składki ubezpieczeniowe.

W związku z tym decyzją z dnia 16 marca 2006 r. dokonano przeliczenia emerytury poprzez przyznanie zwiększenia świadczenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Obliczając wysokość świadczenia ustalono emeryturę z tytułu zatrudnienia oraz część składkową świadczenia rolnego przysługującego za okres pracy w gospodarstwie rolnym – 18 lat, 8 miesięcy i 13 dni. Wyliczoną emeryturę nadal podwyższono do kwoty najniższej emerytury.

Kolejne Zaświadczenie KRUS nr (...) z dnia 4 grudnia 2008 r. wnioskodawca złożył w dniu 8 grudnia 2008 r., a następnie w dniu 15 stycznia 2009 r. domagając się zwiększenia emerytury. Pismem z dnia 10 grudnia 2008 r. oraz 28 stycznia 2009 r. organ rentowy poinformował go, że wniosek taki został już rozpoznany decyzją z dnia 16 marca 2006 r. Mimo to w dniu 21 sierpnia 2012 r. wnioskodawca po raz kolejny wniósł o przeliczenie emerytury poprzez uwzględnienie okresu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Dodatkowo wówczas wniósł o uwzględnienie pracy w ramach organizacji (...) w brygadzie IV przy odgruzowywaniu W. i budowie torów kolejowych od maja do września 1948 r. W tym zakresie przedstawił Oświadczenia dwóch świadków: M. O. (1) i H. S. (1).

Pismem z dnia 29 sierpnia 2012 r. ZUS O/R. ponownie poinformował wnioskodawcę, że okres ubezpieczenia społecznego rolników został uwzględniony przy ustalaniu wysokości emerytury. Natomiast w pozostałym zakresie wezwano go do przedłożenia zeznań świadków we właściwej formie. Braki te wnioskodawca uzupełnił w dniu 17 września 2012 r., składając jednocześnie Oświadczenie, że nie posiada dokumentów na potwierdzenie przymusowej pracy w okresie od dnia 4 maja do 4 września 1948 r.

Decyzją z dnia 21 września 2012 r. organ rentowy odmówił uwzględnienia okresu pracy w organizacji (...) na podstawie zeznań świadków, którzy nie pracowali razem z wnioskodawcą. Z tego tytułu oraz wobec braku jakichkolwiek dokumentów odmówiono wiarygodności zeznaniom M. G. (1) i M. O. (1).

Wnioskodawca nie składał odwołania od tej decyzji.

Dodatkowo odrębnym pismem ZUS O/R. poinformował wnioskodawcę, że okres opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze został uwzględniony już w 2006 r. Ponadto wskazano, że celem uzyskania stosownych dokumentów na potwierdzenie przymusowej pracy może zwrócić się do archiwum.

Decyzją z dnia 14 marca 2013 r. organ rentowy dokonał waloryzacji emerytury wnioskodawcy od dnia 1 marca 2013 r. Wnioskodawca złożył odwołanie od tej decyzji, po raz kolejny domagając się przeliczenia wysokości świadczenia poprzez zwiększenie stażu ubezpieczeniowego o okres przymusowej pracy w ramach organizacji (...) oraz o okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Sprawa była przedmiotem postępowania sądowego przed tut. Sądem sygn. akt III U 600/14, który prawomocnym wyrokiem z dnia 23 czerwca 2014 r. oddalił odwołanie w zakresie waloryzacji emerytury. Natomiast wniosek o uwzględnienie pracy w organizacji (...) oraz w gospodarstwie rolnym przekazano do rozpoznania organowi rentowemu.

Wykonując ten wyrok ZUS O/R. wydał zaskarżoną decyzję z dnia 31 lipca 2014 r., ponownie przyjmując, że brak podstaw i nowych dowodów uzasadniających przeliczenie emerytury wnioskodawcy.

W rezultacie obecnie wnioskodawca pobiera emeryturę w wysokości 844,- zł brutto oraz dodatek pielęgnacyjny w kwocie 206,76 zł.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- wniosek o emeryturę z dnia 26.02.1996 r.,
- zaświadczenia KRUS nr (...) z dnia 3.03.2006 r. i 4.12.2008 r.
- wnioski o przeliczenie emerytury z dnia 5.12.2008 r., 15.01.2009 r., 21.08.2012 r.
- Oświadczenia H. S. i M. O. z dnia 23.06.2008 r.
- Oświadczenie wnioskodawcy z dnia 14.09.2012 r.
- zeznania świadków M. G. i M. O. z dnia 14.09.2012 r.
- decyzja emerytalna z dnia 22.03.1996 r.
- decyzja przeliczeniowa z dnia 16.03.2006 r.,

- decyzje odmowne z dnia 21.09.2012 r. i 31.07.2014 r.
- decyzja waloryzacyjna z dnia 14.03.2014 r.
- pisma ZUS O/R. z dnia 10.12.2008 r., 28.01.2009 r., 29.08.2012 r., 21.09.2012 r.

2) akta tut Sądu o sygn. III U 600/14:

- wyrok Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 29.06.2014 r.

Ponadto Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca ukończył cztery klasy szkoły podstawowej w J.. Razem z rodzicami i siostrą mieszkał we wsi M. gmina R.. Jako 18-letni chłopak został w maju 1948 r. powołany do przymusowej pracy w ramach powszechnej organizacji (...). Wtedy był on jedyną osobą ze wsi M., która została powołana do tej organizacji. Wezwanie do pracy przy odbudowywaniu W. otrzymał od urzędnika z Urzędu Gminy w R. H. S. (1). Ten w latach 1944-1996 pracował w urzędzie i w okresie od 1944 r. do 1950 r. prowadził referat meldunkowy oraz był w komisji wojskowej. To on kierował wezwania do „ochotników” organizacji (...), wyznaczał godzinę zbiórki wszystkich powołanych do służby chłopców, odpowiadał za przygotowanie ich do podróży. W maju 1948 r. oprócz wnioskodawcy około 20 innych chłopców z okolicznych miejscowości m.in. z C., R. i P. miało stawić się na zbiórkę w J., koło komendy wojskowej. Stamtąd pociągiem cała grupa pojechała do W.. Pociąg zatrzymał się na stacji W.-Zachodnia, skąd skierowano ich do namiotów przy ul. (...).

Wnioskodawca przez pierwsze dwa miesiące pracował przy odgruzowywaniu ścisłego centrum W. w okolicy Alei (...), ul. (...) i ul. (...). W tym czasie tak, jak i inni mieszkał w namiotach (po 10 osób). Pracował przez 8 godzin codziennie, wszyscy pracujący otrzymywali ubranie robocze oraz wyżywienie. Po pracy była chwila na odpoczynek, ale też prowadzone były ćwiczenia. Po około dwóch miesiącach pracy przy odgruzowywaniu wnioskodawca przeszedł do pracy przy budowie torów w dzielnicy W.. Wybrał taką formę przygotowania zawodowego, za tę pracę otrzymywał wynagrodzenie. Wówczas nadal mieszkał w namiotach. We wrześniu wrócił do domu. Z okresu tej służby wnioskodawca nie posiada żadnych dokumentów, mimo że otrzymał wówczas legitymację i przywiózł ze sobą zdjęcia, które pokazywał znajomym. Nie podpisywał umowy o pracę. Żadna dokumentacja dotycząca wnioskodawcy nie zachowała się także w Archiwum Akt Nowych w W., ani też w Archiwum Państwowym w W..

Obecnie wnioskodawca nie pamięta dokładnie osób, z którymi został powołany do „służby”, ci zaś których zapamiętał nie żyją np. J. S.. Niemniej fakt jego pracy w ramach organizacji (...) pamięta kolega wnioskodawcy M. O. (1) oraz młodsza siostra wnioskodawcy M. G. (1).

Sąd ustalił też, że wnioskodawca do wojska został powołany w 1950 r., jednak nie odbywał zasadniczej służby wojskowej, reklamowany był jako jedyny żywiciel rodziny.

W 1955 r. ożenił się po raz pierwszy, miał wówczas na utrzymaniu dwoje dzieci. Nie pełnił też zastępczej służby wojskowej.

Pracę zawodową rozpoczął w dniu 21 sierpnia 1958 r. w fabryce (...)

w K.. Pracował tam do 3 listopada 1959 r. i ze względów rodzinnych musiał wrócić do domu. Kolejną pracę podjął od 5 kwietnia 1960 r. w gazownictwie. W Zakładzie (...) w J. pracował nieprzerwanie do 7 czerwca 1978 r. jako monter gazociągów. Równocześnie z pracą zawodową prowadził gospodarstwo rolne i z tego tytułu podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu.

Pracując zawodowo nigdy nie powoływał się na okres zatrudnienia w ramach organizacji (...).

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- świadectwa pracy z dnia 20.02.1995 r. i 20.04.1995 r. .
- Oświadczenia H. S. i M. O. z dnia 23.06.2008 r.

2) pismo z Archiwum Akt Nowych w W. z dnia 11.10.2014 r., k. 13,

3) pismo Archiwum Państwowego w W. z dnia 18.11.2014 r., k. 18,

4) zeznania świadków:

- M. G. (nagranie rozprawy z dnia 5.12.2014 r. min. – 22),

- M. O. (nagranie rozprawy z dnia 5.12.2014 r. min. – 17),

5) zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy z dnia 5.12.2014 r. min. – 29).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego. Dokumentom tym służą ponadto domniemania wynikające z art. 244 i nast. k.p.c., które nie zostały obalone. Równocześnie Sąd uznał, że na prawdzie polegają zeznania świadków oraz wnioskodawcy. Zgodnie zeznali oni, co konsekwentnie twierdzą od kilku lat, że W. B. na okres 4 miesięcy został powołanych do pracy przy odbudowie W.. Mimo że świadkowie nie pracowali razem z wnioskodawcą, to jako osoby mające z nim bezpośredni kontakt mogły wiedzieć, że wyjechał do pracy. Tym bardziej, że był wówczas jedynym powołanym do pełnienia takiej służby. Było to zdarzenie niecodzienne w małej miejscowości, w której wówczas mieszkała rodzina wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie Sąd wyjaśnia, że przedmiotem odwołania wnioskodawcy W. B. od decyzji organu rentowego z dnia 31 lipca 2014 r. były dwie różne kwestie związane z przeliczeniem wysokości emerytury poprzez zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników oraz zwiększenie stażu ubezpieczeniowego z tytułu pracy w ramach powszechnej organizacji (...).

W odniesieniu do tej pierwszej kwestii należy stwierdzić, że odwołanie wnioskodawcy podlega odrzuceniu. Sprawa tzw. zwiększenia rolnego za okres opłacania składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 19 marca 1996 r. została prawomocnie rozstrzygnięta - w decyzji z dnia 16 marca 2006 r. organ rentowy w całości uwzględnił żądanie wnioskodawcy w tym zakresie. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto tzw. część składkową świadczenia rolnego przysługującego za okres pracy w gospodarstwie rolnym – 18 lat, 8 miesięcy i 13 dni.

Zgodnie z art. 199 §1 pkt 2 k.p.c., sąd odrzuca pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Na podstawie tego przepisu w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych odrzuceniu podlega odwołanie od decyzji organu rentowego, które pełni tu rolę pozwu. Sąd Najwyższy

w uzasadnieniu postanowienia z 9 czerwca 1971 r. w sprawie II CZ 59/71 (OSNC 1971/12/226) wskazał, iż przepis art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. należy interpretować w powiązaniu z art. 366 k.p.c. określającym granice powagi rzeczy osądzonej. Z powyższego wynika, że tożsamość roszczenia w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. zachodzi tylko wówczas, gdy identyczne są podmiot, przedmiot i podstawa sporu. Innymi słowy, o tożsamości przedmiotu sporu świadczy nie tylko tożsamość żądania, ale także stan faktyczny i prawny, jaki istniał

w chwili zamknięcia rozprawy w poprzednim postępowaniu. Należy podkreślić, iż

w odniesieniu do stosunków z zakresu ubezpieczenia społecznego powaga rzeczy osądzonej ma walor szczególny. Rozstrzygnięcia sądowe w sprawach z tego zakresu ustalają bowiem treść łączącego strony stosunku prawnego w chwili wyrokowania. Nowe zdarzenia zachodzące po uprawomocnieniu się orzeczenia mogą spowodować przekształcenie treści praw i obowiązków stron stosunku ubezpieczenia społecznego, gdyż nie jest wykluczone spełnienie lub upadek przesłanek materialnoprawnych prawa do świadczeń. Zasadą rządzącą tymi stosunkami jest właśnie możliwość wzruszenia ustaleń stanowiących podstawę prawomocnych orzeczeń (art. 114 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), także przez wydanie nowej decyzji organu rentowego. Zmiana okoliczności zawsze otwiera zatem drogę do ponownego rozpoznania sprawy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 lipca 2005 r. I UK 11/05, OSNP 2006/5-6/98).

W okolicznościach niniejszej sprawy należy jednoznacznie stwierdzić, że żądanie wnioskodawcy co do tzw. zwiększenie rolno zostało uwzględnione przez organ rentowy w 2006 r. i obecnie, wobec zaliczenia całego okresu opłacania składek na to ubezpieczenie, nie ma jakichkolwiek przesłanek do ponownego weryfikowania tej kwestii.

Na marginesie należy też stwierdzić, że zaskarżona decyzja z dnia 31 lipca 2014 r. w istocie nie zawiera rozstrzygnięcia dotyczącego tzw. zwiększenia rolno. Jedynie w uzasadnieniu decyzji zawarto przypomnienie o decyzji wydanej w dniu 16 marca 2006 r.

Z tych też względów Sąd odrzucił w części odwołanie wnioskodawcy, o czym orzeczono w pkt I wyroku na mocy powołanego przepisu w zw. z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Natomiast rozpoznając sprawę w pozostałym zakresie Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne, gdyż decyzja organu rentowego wydana została w oparciu o niedostateczne ustalenia faktyczne a w konsekwencji z naruszeniem przepisów prawa.

Stosownie bowiem do treści art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. W postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczenia społecznego każda decyzja „rodzi” bowiem nową sprawę i strona ma prawo do odwołania się od każdej decyzji organu, które to odwołanie oznacza wszczęcie „nowej sprawy” i nowego postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r. I UK 121/09). Przy czym przedłożenie nowych dowodów obejmuje zarówno przypadki ujawnienia dowodów istniejących przed wydaniem decyzji, jak i dowodów uzyskanych po wydaniu decyzji (pierwszej) pod warunkiem, że wynikają z nich fakty uwzględnione w decyzji.

Odnosząc się do meritum zagadnienia Sąd przyjął, że w sprawie wnioskodawcy konieczne okazało się zweryfikowanie prawidłowości postępowania organu rentowego w zakresie oceny dowodów na poparcie jego pracy w ramach organizacji (...) i uwzględnienie okresu od 4 maja do 4 września 1948 r. jako okresu składkowego. Dotąd sprawa ta nie była przedmiotem postępowania sądowego., a organ rentowy stanął na stanowisku, że przedstawione przez wnioskodawcę zeznania świadków są niewiarygodne.

W tym miejscu należy przypomnieć, że Powszechną Organizację (...) powołano ustawą z dnia 25 lutego 1948 r. o powszechnym obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia młodzieży oraz o organizacji spraw kultury fizycznej i sportu (Dz. U. Nr 12, poz. 90 ze zm.). Powszechnemu obowiązkowi przysposobienia zawodowego i przysposobienia wojskowego młodzieży podlegali obywatele polscy obojga płci w wieku od 16 do 21 lat włącznie. Osoby, które nie odbyły zasadniczej służby wojskowej, podlegały powszechnemu obowiązkowi, jak wyżej, do ukończenia 30 lat życia.

Obowiązek przysposobienia zawodowego obejmował m.in. naukę, wykonywanie pracy okresowej i dorywczej. Czas pracy okresowej nie mógł przekraczać 6 miesięcy w stosunku do młodzieży w wieku przedpoborowym, a w stosunku do młodzieży w wieku poborowym i starszej był to okres trwania zasadniczej służby wojskowej. Czas pracy dorywczej nie mógł przekraczać 3 dni w ciągu miesiąca. Objęci obowiązkiem przysposobienia zawodowego otrzymywali zakwaterowanie, wyżywienie i umundurowanie. Korzystali też z bezpłatnej opieki lekarskiej oraz - w razie utraty zdolności zarobkowej, kalectwa lub śmierci - przysługiwało im prawo do świadczeń z ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim. (opinia prawna Kancelarii Sejmu z dnia 4 lutego 2014 r. (...))

Ponadto przed dniem 28 maja 1950 r., tj. przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 lutego 1950 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz.U. Nr 6, poz. 46 z późn.zm.), niektóre okresy wykonywania pracy okresowej rodziły skutki w zakresie obowiązków związanych ze służbą wojskową. Wynikały one z przepisów ustawy z dnia 25 lutego 1948 r., na mocy której:

a) młodzieży w wieku przedpoborowym przysługiwało prawo do odbycia skróconej służby wojskowej na warunkach określonych w ustawie o powszechnym obowiązku wojskowym,

b) młodzieży w wieku poborowym i starszej, która wykonała powszechny obowiązek przysposobienia zawodowego przez czas przewyższający 6 miesięcy, przysługiwało:

- prawo do odbycia zasadniczej służby wojskowej w wymiarze skróconym o czas wykonywania powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego,

- prawo do zwolnienia od odbycia zasadniczej służby wojskowej, jeżeli czas wykonywania powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego był równy okresowi trwania zasadniczej służby wojskowej.

W rezultacie jako okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - należy traktować następujące okresy pracy okresowej:

- do 6 miesięcy - wykonywanej przed dniem 28 maja 1950 r. przez młodzież w wieku przedpoborowym, która odbyła skróconą zasadniczą służbę wojskową na warunkach określonych w ustawie o powszechnym obowiązku wojskowym,

- powyżej 6 miesięcy, wykonywanej przed dniem 28 maja 1950 r. przez młodzież w wieku poborowym i starszą, która odbyła zasadniczą służbę wojskową w wymiarze skróconym o czas wykonywania powszechnego obowiązku zawodowego lub została zwolniona od odbycia zasadniczej służby wojskowej,

wykonywanej przez młodzież w wieku poborowym i starszą przed dniem 28 maja 1950 r., która od tego dnia stała się z mocy prawa żołnierzami odbywającymi zastępczą służbę wojskową.

Dokumentem na tę okoliczność jest zaświadczenie właściwego organu wojskowego potwierdzające na podstawie danych ewidencyjnych okres pracy okresowej w PO "Służba Polsce" oraz odbycie skróconej służby wojskowej, zastępczej służby wojskowej albo zwolnienie od odbycia zasadniczej służby wojskowej.

Zniesienie z dniem 28 maja 1950 r. możliwości skrócenia zasadniczej służby wojskowej albo zwolnienia od odbycia tej służby oznaczało, że poborowy po wykonaniu pracy okresowej nawet w wymiarze odpowiadającym okresowi trwania zasadniczej służby wojskowej mógł być powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej w pełnym wymiarze.

W tej sytuacji zgodnie z przepisami obowiązującymi zarówno w stanie prawnym obowiązującym do dnia 31 grudnia 1998 r., jak i w myśl obowiązujących od dnia 1 stycznia 1999 r. przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS - przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń podlega zaliczeniu jedynie okres służby wojskowej.

Natomiast okresy pracy okresowej:

- do 6 miesięcy - wykonywanej przed dniem 28 maja 1950 r. przez młodzież w wieku przedpoborowym, która nie odbywała zasadniczej służby wojskowej, jak i wykonywanej po dniu 27 maja 1950 r.,

- do 6 miesięcy - wykonywanej przed dniem 28 maja 1950 r., jak i po dniu 27 maja 1950 r. przez młodzież w wieku poborowym i starszą,

- powyżej 6 miesięcy - wykonywanej przed dniem 28 maja 1950 r. przez młodzież w wieku poborowym i starszą, która nie odbywała zasadniczej służby wojskowej, jak i wykonywanej po dniu 27 maja 1950 r.

traktuje się jako okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt. 1 lit. a powołanej ustawy emerytalnej.

Dowodami na wykonywanie tych okresów pracy okresowej są dokumenty wystawione w swoim czasie przez Powszechną Organizację "Służba Polsce", zaświadczenie Archiwum Akt Nowych lub w razie ich braku - dowody zastępcze (np. legitymacja junaka "SP", zeznania świadków - współuczestników brygad i hufców "SP").

Tak jak to zaznaczono w powołanej na wstępie opinii prawnej kancelarii Sejmu sprawa przyznania świadczeń dla osób przymusowo wcielonych do brygad (...) Organizacji (...) w latach 1948-1955 podnoszona jest od wielu lat. Uprawnienia do świadczeń posiadają tylko osoby wcielone do (...) z poboru w 1949 r., natomiast junacy z lat 1948 oraz 1950-55 nie otrzymują żadnych świadczeń. Dotychczas powodem negatywnej opinii Rady Ministrów wobec poselskiego projektu ustawy był brak możliwości wiarygodnego wydzielenia osób przymusowo wcielonych do tej organizacji, spośród wszystkich osób realizujących obowiązek przysposobienia zawodowego, zważywszy, że część osób do (...) Organizacji (...) wstępowała dobrowolnie, np. członkowie Związku (...). Ponadto od 1955 r. uczestnictwo w brygadach miało najczęściej charakter ochotniczy i wiązało się z możliwością zdobycia wykształcenia w szkołach przysposobienia zawodowego, szkołach zawodowych lub dla pracujących.

Mając na uwadze powołane przepisy i w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe - zeznania świadków i wnioskodawcy oraz Oświadczenie H. S. (1), Sąd przyjął, że wnioskodawca W. B. został przymusowo wcielony do pracy w ramach (...) Organizacji (...), czteromiesięcznego okresu tej pracy w 1948 r. nie uwzględniono mu do okresu służby wojskowej lub służby zastępczej (z innych względów był z tej służby zwolniony). Okoliczność, że nie zachowały się żadne dokumenty na potwierdzenie tej pracy nie pozbawia go możliwości dowodzenia innymi środkami.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkami dowodowymi stwierdzającymi okresy uzasadniające prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być zeznania świadków (§ 22 ust. 2 i § 24 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2). Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 lipca 2007 r. (II UK 36/07 LEX nr 390123) przyjął m.in., „że w postępowaniu cywilnym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawie o przeliczenie wysokości emerytury możliwe jest dopuszczenie i przeprowadzenie wszelkich dowodów, w tym także dowodu z zeznań świadków lub przesłuchania samego wnioskodawcy(...)”.

Wnioskodawca (84 lata) z braku dokumentów powołał się na zeznania świadków M. G. (1) (81 lato i M. O. (1) (87 lat), które Sąd w całości podzielił. Świadkowie ci pamiętają wprawdzie tylko fakt wyjazdu wnioskodawcy do pracy, niemniej w powiązaniu z logicznymi i szczegółowymi zeznaniami samego wnioskodawcy jednoznacznie wskazują, że na okres letni był on powołany do pracy przy odgruzowaniu W. i niewątpliwie nie była to służba dobrowolna. Wezwanie go przez urzędnika gminy traktowane było przez niego i jego otoczenie tak jak powołanie do służby wojskowej i równocześnie jako wyróżnienie. Ponadto wnioskodawca opisał szczegółowo miejsce swojego zakwaterowania, rodzaj prac, obowiązków i ćwiczeń, które wykonywał. Orientacja co do miejsc, nazw (ulic, budynków, itp.), rodzaj transportu do W. dodatkowo wskazują, że wnioskodawca faktycznie był na miejscu i pracował.

Z tych wszystkich względów Sąd przyjął, że okres pracy wnioskodawcy w (...) Organizacji (...) od dnia 4 maja do 4 września 1948 r. winien być uwzględniony jako okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Równocześnie zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W związku z tym Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił w części zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do przeliczenia emerytury, począwszy od dnia 21 sierpnia 2012 r. tj. daty złożenia wniosku o przeliczenie świadczenia, o czym orzeczono w pkt II wyroku.